UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä tammikuuta 2017*

Muutoksenhaku — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Kylpyhuonekalusteiden markkinat Belgiassa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa ja Itävallassa — Myyntihintojen yhteensovittaminen ja arkaluonteisten liiketoimintatietojen vaihtaminen — Asetus (EY) N:o 1/2003 — 23 artiklan 2 kohta — Liikevaihtoon perustuva 10 prosentin yläraja — Sakkojen laskennasta annetut vuoden 2006 suuntaviivat — Perusteluvelvollisuus — Yhdenvertaisen kohtelun periaate — Täyden harkintavallan käyttäminen

Asiassa C-637/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 27.11.2013,

Laufen Austria AG, kotipaikka Wilhelmsburg (Itävalta), edustajanaan E. Navarro Varona, abogada,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre ja F. Jimeno Fernández, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit M. Berger, E. Levits, S. Rodin (esittelevä tuomari) ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.9.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* * Oikeudenkäyntikieli: espanja.

tuomion

1 Laufen Austria AG vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 16.9.2013 antaman tuomion Laufen Austria v. komissio (T-411/10, EU:T:2013:443; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi sen nostaman kanteen, jossa vaadittiin SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 23.6.2010 annetun komission päätöksen K(2010) 4185 lopullinen (asia COMP/39092 – Kylpyhuonekalusteet) (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista sitä koskevilta osin tai toissijaisesti sille kyseisellä päätöksellä määrätyn sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 1/2003

2 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [SEUT 101] artiklan tai [SEUT 102] artiklan määräyksiä – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

– –”

Vuoden 2006 suuntaviivat

3 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä vuoden 2006 suuntaviivat) 2 kohdassa todetaan, että sakkoja määritettäessä ”komissio ottaa – – huomioon rikkomisen vakavuuden ja keston” ja että ”sakon määrä ei saa ylittää asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa säädettyjä enimmäismääriä”.

4 Kyseisten suuntaviivojen 13 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti – – liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt [Euroopan talousalueen (ETA)] alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella. Komissio käyttää yleensä lähtökohtana yrityksen myyntiä sen ajanjakson viimeisenä täytenä vuotena, jona yritys osallistui rikkomiseen.”

5 Vuoden 2006 suuntaviivojen 20 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kunkin rikkomistyypin vakavuus arvioidaan tapauskohtaisesti kaikkien tapauksessa merkityksellisten seikkojen perusteella.”

6 Vuoden 2006 suuntaviivojen 21 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Sakon perusmäärässä huomioon otettava osuus myyntiarvosta on yleensä enintään 30 prosenttia.”

7 Vuoden 2006 suuntaviivojen 22 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Päättäessään, olisiko tietyssä tapauksessa otettava huomioon asteikon ala- vai yläpäähän sijoittuva osuus myyntiarvosta, komissio ottaa huomioon tiettyjä tekijöitä, kuten rikkomisen luonne, kaikkien osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus, rikkomisen maantieteellinen ulottuvuus ja se, onko rikkominen toteutunut käytännössä.”

8 Kyseisten suuntaviivojen 23 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Hinnoista sopimisesta, markkinoiden jakamisesta ja tuotantorajoituksista tehdyt horisontaaliset sopimukset – –, jotka ovat yleensä salaisia, kuuluvat luonteeltaan vakavimpiin kilpailunrajoituksiin. Tällaisista sopimuksista on määrättävä kilpailupolitiikan mukaan ankaria seuraamuksia. Kyseisten rikkomisten tapauksessa huomioon otettava osuus myynnistä sijoittuu sen vuoksi yleensä asteikon yläpäähän.”

9 Vuoden 2006 suuntaviivojen 25 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Riippumatta rikkomiseen osallistuneen yrityksen osallistumisen kestosta, komissio sisällyttää lisäksi perusmäärään määrän, joka on 15–25 prosenttia edellä A jaksossa määritellystä myyntiarvosta, estääkseen yrityksiä osallistumasta hintojen vahvistamisesta, markkinaosuuksista ja tuotantorajoituksista tehtäviin horisontaalisiin sopimuksiin. Komissio voi lisätä perusmäärään kyseisen lisäsumman myös muunlaisten rikkomisten tapauksessa. Päättääkseen kussakin tapauksessa huomioon otettavan osuuden myyntiarvosta komissio ottaa huomioon useita tekijöitä, erityisesti 22 kohdassa mainitut tekijät.”

10 Vuoden 2006 suuntaviivojen 29 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Sakon perusmäärää voidaan alentaa, kun komissio havaitsee esimerkiksi seuraavia lieventäviä seikkoja:

— Kyseinen yritys esittää todisteet siitä, että se on lopettanut rikkomisen välittömästi sen jälkeen, kun komissio puuttui rikkomiseen. Tätä lieventävää seikkaa ei sovelleta salaisten sopimusten tai menettelytapojen (varsinkaan kartellien) tapauksessa.

— Kyseinen yritys esittää todisteet siitä, että rikkominen on ollut tuottamuksellista.

— Kyseinen yritys esittää todisteet siitä, että sen osuus rikkomisessa on ollut huomattavan vähäinen ja siten osoittaa, että ollessaan osapuolena rikkomiseen liittyvään sopimukseen se tosiasiassa jätti soveltamatta sopimusta ja kävi käytännössä kilpailua markkinoilla. Pelkästään sitä seikkaa, että yritys on osallistunut rikkomiseen muita yrityksiä lyhyemmän ajan, ei katsota lieventäväksi seikaksi, sillä kyseinen seikka otetaan jo huomioon sakon perusmäärässä.

— Kyseinen yritys tekee komission kanssa tosiasiallista yhteistyötä, joka ylittää sakoista vapauttamista ja sakkojen lieventämistä koskevan tiedonannon soveltamisalan ja menee yrityksen lakisääteisiä yhteistyövelvoitteita pitemmälle.

— Yrityksen kilpailunvastainen toiminta on viranomaisten hyväksymää tai edistämää taikka se on hyväksytty tai sitä on edistetty lainsäädännöllä. – –”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

11 Asian tausta esitetään valituksenalaisen tuomion 1–27 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavasti.

12 Todetun rikkomisen muodostavien tosiseikkojen tapahtuma-aikaan Laufen Austria valmisti keraamisia tuotteita omilla tavaramerkeillään ja piti kaupan niitä ja kilpailijoiden valmistamia tuotteita. Sen myyntitoiminta keskittyi Itävaltaan ja pienemmässä määrin Saksaan. Roca Sanitario SA, joka on kylpyhuonekalusteiden alalla toimivan konsernin (jäljempänä Roca-konserni) emoyhtiö, hankki 29.10.1999 omistukseensa konsernin, jonka johdossa oli sveitsiläinen yhtiö Keramik Holding AG, joka omisti kokonaisuudessaan Laufen Austrian.

13 Masco Corp. ja sen tytäryhtiöt, joihin kuuluvat hanoja valmistava Hansgrohe AG ja suihkuseiniä valmistava Hüppe GmbH, ilmoittivat 15.7.2004 komissiolle kartellista kylpyhuonekalusteiden alalla ja pyysivät sakkoimmuniteettia sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EYVL 2002, C 45, s. 3; jäljempänä vuoden 2002 yhteistyötiedonanto) nojalla tai, ellei sitä myönnetä, niille mahdollisesti määrättävien sakkojen määrän alentamista.

14 Komissio teki 9. ja 10.11.2004 useiden kylpyhuonekalusteiden alan yritysten ja kansallisten ammatillisten järjestöjen tiloissa tarkastuksia ilman ennakkoilmoitusta. Komissio lähetti 15.11.2005–16.5.2006 mainituille yhtiöille ja järjestöille – Roca SARL (jäljempänä Roca) ja Laufen Austria mukaan lukien – tietojensaantipyyntöjä, minkä jälkeen se antoi 26.3.2007 väitetiedoksiannon. Kyseinen väitetiedoksianto annettiin tiedoksi muun muassa valittajalle.

15 Roca pyysi 17.1.2006 omissa nimissään ja sen konsernin nimissä, johon Laufen Austria kuului – siltä osin kuin se oli ostanut kyseisen konsernin toiminnot Ranskassa –, vuoden 2002 yhteistyötiedonannon nojalla sakkoimmuniteettia tai, ellei sitä myönnetä, sille mahdollisesti määrättävän sakon määrän alentamista.

16 Komissio antoi 12.–14.11.2007 järjestetyn kuulemistilaisuuden, tietyille yhtiöille 9.7.2009 lähetetyn tosiseikkojen tiivistelmän sisältäneen kirjeen ja lisätietopyyntöjen, joiden yhtenä adressaattina oli valittaja, jälkeen 23.6.2010 riidanalaisen päätöksen, jolla se totesi, että kylpyhuonekalusteiden alalla oli rikottu SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 53 artiklaa. Kyseinen rikkominen, johon oli komission mukaan osallistunut 17 yritystä, oli tapahtunut eri ajanjaksoina 16.10.1992 ja 9.11.2004 välisenä aikana, ja se muodostui joukosta kilpailunvastaisia sopimuksia tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja Belgian, Saksan, Ranskan, Italian, Alankomaiden ja Itävallan alueella. Kartellissa kyseessä olleet tuotteet olivat kylpyhuonekalusteita, jotka kuuluivat johonkin seuraavista kolmesta tuotteiden alaryhmästä: hanat, suihkuseinät oheistarvikkeineen sekä keraamiset tuotteet (jäljempänä kolme tuotteiden alaryhmää).

17 Komissio kiinnitti erityisesti huomiota siihen, että alalla oli olemassa kansallisia ammatillisia järjestöjä, joiden jäsenten toiminta kattoi kaikki kolme tuotteiden alaryhmää ja joita se kutsui ”yhteensovittamiselimiksi”, kansallisia ammatillisia järjestöjä, joihin kuului jäseniä, joiden toiminta liittyi vähintään kahteen näistä kolmesta tuotteiden alaryhmästä ja joita se kutsui ”monituotejärjestöiksi”, sekä erikoistuneita järjestöjä, joihin kuului jäseniä, joiden toiminta liittyi yhteen näistä kolmesta tuotteiden alaryhmästä. Se totesi lopuksi sellaisen yritysten ydinryhmän olemassaolon, joka oli osallistunut kartelliin eri jäsenvaltioissa ja yhteensovittamiselimissä tai monituotejärjestöissä.

18 Komissio katsoi Roca-konsernin osallistumisesta todettuun rikkomiseen, että Roca-konserni oli ollut tietoinen rikkomisesta kolmen tuotteiden alaryhmän osalta. Komissio totesi kuitenkin kartellin maantieteellisestä ulottuvuudesta, ettei Roca-konsernin voitu katsoa olleen tietoinen kartellin kokonaislaajuudesta vaan sen oli katsottava ollen yksinomaan tietoinen kollusiivisesta käyttäytymisestä Ranskassa ja Itävallassa.

19 Komissio totesi näin ollen riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3 kohdassa, että Laufen Austria, Roca Sanitario ja Roca olivat rikkoneet SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla Ranskassa ja Itävallassa jatkettuun sopimukseen tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin kylpyhuonekalusteiden alalla.

20 Kullekin yritykselle määrätyn sakon määrän vahvistamiseksi komissio nojautui vuoden 2006 suuntaviivoihin.

21 Komissio määritti ensiksi sakon perusmäärän. Tämän tehdäkseen se täsmensi, että sakon perusmäärä perustui kunkin yrityksen kohdalla sen jäsenvaltiokohtaiseen myyntiin kerrottuna niiden vuosien lukumäärällä, joina yrityksen on todettu osallistuneen rikkomiseen kussakin jäsenvaltiossa kyseisen tuotteiden alaryhmän osalta; näin ollen oli otettu huomioon se, että tietyt yritykset harjoittivat toimintaansa ainoastaan joissakin jäsenvaltioissa tai että toiminta koski vain yhtä kolmesta tuotteiden alaryhmästä.

22 Tämän täsmennyksen tehtyään komissio vahvisti kertoimen, joka liittyy vuoden 2006 suuntaviivojen 20–23 kohdassa tarkoitettuun todetun rikkomisen vakavuuteen (jäljempänä rikkomisen vakavuuskerroin), 15 prosentin suuruiseksi myynnin arvosta. Se otti tässä yhteydessä huomioon kyseisen rikkomisen neljä arviointiperustetta eli osapuolten yhteenlasketun markkinaosuuden, rikkomisen luonteen, rikkomisen maantieteellisen ulottuvuuden ja sen, oliko rikkominen toteutunut käytännössä.

23 Komissio vahvisti lisäksi todetun rikkomisen keston perusteella valittajalle määritetyn sakon perusmäärään sovellettavan kertoimen vuoden 2006 suuntaviivojen 24 kohdan perusteella 10 prosentiksi, joka vastasi kymmenen vuoden osallistumista rikkomiseen Itävallan alueella keraamisten tuotteiden alalla.

24 Riidanalaisen päätöksen varoittavan vaikutuksen takaamiseksi komissio korotti lopuksi vuoden 2006 suuntaviivojen 25 kohdan perusteella ja tämän tuomion 22 kohdassa tarkoitetut neljä arviointiperustetta huomioiden sakon perusmäärää soveltamalla 15 prosentin suuruista lisäkerrointa (jäljempänä lisäsummakerroin) myynnin arvoon.

25 Roca-konsernin osalta tämä merkitsi sakon perusmäärää, jonka suuruus oli 3 000 000 euroa sen kollusiivisen käyttäytymisen osalta, joka koski hanoja Ranskan markkinoilla, ja sakon perusmäärää, jonka suuruus oli 35 700 000 euroa sen kollusiivisen käyttäytymisen osalta, joka koski keraamisia tuotteita ja josta 3 700 000 euroa muodostui Ranskan markkinoiden perusteella ja 32 000 000 euroa Itävallan markkinoiden perusteella.

26 Komissio tutki toiseksi, oliko olemassa raskauttavia tai lieventäviä seikkoja, joiden nojalla sakon perusmäärää voidaan mukauttaa. Komissio ei todennut valittajan osalta mitään raskauttavia tai lieventäviä seikkoja.

27 Komissio sovelsi kolmanneksi liikevaihtoon perustuvaa 10 prosentin ylärajaa (jäljempänä 10 prosentin yläraja) asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan perusteella. Roca-konsernille edellä mainitun ylärajan soveltamisen jälkeen vahvistetun sakon määrä oli 38 700 000 euroa.

28 Komissio katsoi neljänneksi, että Roca-konsernilla, johon valittaja kuului, ei ollut oikeutta sakon määrän alennukseen vuoden 2002 yhteistyötiedonannon perusteella. Se totesi yhtäältä, että kyseisen konsernin esittämien todisteiden ei voitu katsoa tuovan kyseisen tiedonannon 21 kohdassa tarkoitettua merkittävää lisäarvoa. Kyseinen konserni ei toisaalta komission mukaan ollut osoittanut todellista yhteistyöhenkeä hallinnollisen menettelyn kuluessa.

29 Edellä esitetyn perusteella komissio totesi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3 kohdassa, että valittaja oli rikkonut SEUT 101 artiklaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla 12.10.1994–9.11.2004 jatkettuun sopimukseen tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin kylpyhuonekalusteiden alalla Ranskassa ja Itävallassa.

30 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 4 kohdassa komissio määräsi valittajan maksettavaksi 32 000 000 euron sakon, josta 17 700 000 euroa yhteisvastuullisesti Roca Sanitarion kanssa.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

31 Laufen Austria nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.9.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista sitä koskevilta osin tai toissijaisesti sille määrätyn sakon määrän alentamista.

32 Riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi Laufen Austria esitti kuusi kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koski vastuuseen joutumista kilpailunvastaisesta käyttäytymisestä, josta Roca Sanitariota moititaan. Toinen kanneperuste koski 10 prosentin ylärajan soveltamista. Kolmas kanneperuste liittyi siihen, miten komissio oli arvioinut Laufen Austrian rikkomisen vakavuutta. Neljäs kanneperuste koski suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, koska valittajan mukaan talouskriisiä ei ollut otettu huomioon lieventävänä seikkana. Viides kanneperuste koski sitä, ettei tukkuliikkeiden harjoittamaa painostusta ollut otettu huomioon lieventävänä seikkana. Kuudes kanneperuste koski virheitä vuoden 2002 yhteistyötiedonannon ja vuoden 2006 suuntaviivojen soveltamisessa.

33 Sakon määrän alentamista koskevan toissijaisen vaatimuksensa yhteydessä Laufen Austria vetosi siihen, että se oli osallistunut muita osallistujia vähemmän todettuun rikkomiseen ja että sen osallistuminen rikkomiseen oli vakavuudeltaan vähäisempi, minkä lisäksi se vetosi komission kanssa tekemänsä yhteistyön tasoon.

34 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisella tuomiolla, että valittajan kuusi kanneperustetta oli osittain jätettävä tutkimatta, että ne olivat osittain tehottomia ja että ne olivat osittain perusteettomia. Se katsoi, ettei millään valittajan vetoamalla seikalla eikä millään oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvalla seikalla voitu oikeuttaa sitä, että se käyttäisi täyttä harkintavaltaansa valittajalle määrättävän sakon määrän alentamiseksi.

35 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi näin ollen Laufen Austrian nostaman kanteen kokonaisuudessaan.

Asianosaisten vaatimukset

36 Laufen Austria vaatii, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion osittain

— alentaa sille määrätyn sakon määrää ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

37 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— hylkää valituksen ja

— velvoittaa Laufen Austrian korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

38 Valittaja esittää valituksensa tueksi kaksi valitusperustetta. Ensimmäinen valitusperuste perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan ja loukkasi rangaistusten yksilökohtaista määräämistä ja yksilöllistä vastuuta koskevaa periaatetta, suhteellisuusperiaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta soveltaessaan asetuksessa N:o 1/2003 säädettyä ylärajaa. Toinen valitusperuste perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi rangaistusten yksilökohtaista määräämistä ja yksilöllistä vastuuta, oikeasuhteisuutta, yhdenvertaista kohtelua ja luottamuksensuojaa koskevia periaatteita ja laiminlöi perusteluvelvollisuutta, kun se hylkäsi vaatimuksen alentaa valittajalle määrätyn sakon perusmäärää.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

39 Laufen Austria väittää ensimmäisellä valitusperusteellaan lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan ja loukkasi rangaistusten yksilökohtaista määräämistä, yksilöllistä vastuuta, oikeasuhteisuutta ja yhdenvertaista kohtelua koskevia periaatteita, kun se otti valituksenalaisen tuomion 148–154 kohdassa asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn 10 prosentin ylärajan laskeakseen huomioon Roca Sanitarion kokonaisliikevaihdon myös ajanjaksolta, jolla sen katsottiin olleen yksin vastuussa kyseessä olevasta rikkomisesta.

40 Laufen Austria väittää tästä, ettei se muodostanut taloudellista kokonaisuutta Roca Sanitarion kanssa rikkomisajanjaksolla ennen kuin Roca Sanitario hankki omistukseensa Keramik Holdingin. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee valittajan mukaan, että kyseinen yläraja on laskettava yksinomaan rikkomisesta vastuussa olevan yrityksen liikevaihdon mukaan.

41 Unionin yleisen tuomioistuimen olisi valittajan mukaan näin ollen pitänyt soveltaa 10 prosentin ylärajaa yksinomaan Laufen Austrian yrityskohtaiseen liikevaihtoon kyseistä ajanjaksoa koskevan sakon laskemiseksi.

42 Valittaja väittää myös, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan ja loukkasi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun se jätti huomiotta komission aikaisemmat päätökset ja omat aikaisemmat tuomionsa, joissa tytäryhtiölle määrätyn sakon määrä käsiteltävään asiaan verrattavissa olosuhteissa laskettiin kyseisen tytäryhtiön omat varat huomioiden.

43 Komissio kiistää valittajan väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan sanamuoto on selkeä siltä osin kuin siinä edellytetään, että ”kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään 10 prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta” (tuomio 4.9.2014, YKK ym. v. komissio, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 58 kohta).

45 Mainitussa säännöksessä tarkoitetun rikkomiseen osallisen yrityksen käsitteen on välttämättä oltava aina sama SEUT 101 artiklaa sovellettaessa, eikä tällaista käsitettä voida tulkita eri tavalla siltä osin kuin on kyse rikkomisesta vastuuseen joutumisesta ja 10 prosentin ylärajan soveltamisesta (tuomio 4.9.2014, YKK ym. v. komissio, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 59 kohta).

46 Silloin, kun toinen yritys hankkii omistukseensa yrityksen, jonka komissio katsoo olevan vastuussa SEUT 101 artiklan rikkomisesta ja joka säilyttää tämän toisen yrityksen sisällä tytäryhtiönä erillisen taloudellisen yksikön aseman, komission on otettava huomioon kunkin taloudellisen yksikön oma liikevaihto ostotapahtumaa edeltävältä ajanjaksolta 10 prosentin ylärajaa niihin mahdollisesti soveltaessaan (tuomio 4.9.2014, YKK ym. v. komissio, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 60 kohta).

47 Tästä on todettava, että sen tavoitteena, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa on vahvistettu yläraja, joka on 10 prosenttia kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen liikevaihdosta, on etenkin välttää se, että kyseistä ylärajaa suuremman sakon määräämisellä ylitetään yrityksen maksukyky ajankohtana, jolloin sen katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta ja komissio määrää sille rahamääräisen seuraamuksen (tuomio 4.9.2014, YKK ym. v. komissio, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 63 kohta).

48 Tämä toteamus saa tukea kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 kohdan toisesta alakohdasta, jossa edellytetään, että 10 prosentin yläraja lasketaan nojautumalla komission päätöstä, jolla rikkomisesta määrätään seuraamus, edeltävän vuoden tilikauteen. Tällaista vaatimusta noudatetaan täysin silloin, kun kyseinen yläraja määritetään pelkästään tytäryhtiön liikevaihdon perusteella sen sakon osalta, joka sille on määrätty yksin ajanjaksolta, joka edeltää ajankohtaa, jona emoyhtiö hankki sen omistukseensa. Tästä seuraa, että tällaisessa tilanteessa taloudellisena yksikkönä vastuussa olevan yrityksen rakenteellinen kehittyminen otetaan todellisuudessa huomioon sakkoa laskettaessa (tuomio 4.9.2014, YKK ym. v. komissio, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 64 kohta).

49 Tästä seuraa, että koska emoyhtiön ei voida katsoa olevan vastuussa tytäryhtiönsä kilpailusääntöjen rikkomisesta ennen kuin se on hankkinut tytäryhtiön omistukseensa, komission on otettava 10 prosentin ylärajan laskemiseksi huomioon kyseisen tytäryhtiön liikevaihto tilikaudelta, joka edeltää sen päätöksen antamisvuotta, jolla rikkomisesta määrätään seuraamus.

50 Unionin yleinen tuomioistuin teki näin ollen oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 150 kohdassa, että kun tehdään ero ensimmäisen ajanjakson, jolta tytäryhtiön katsotaan olevan yksin vastuussa rikkomisesta, ja toisen ajanjakson, jolta emoyhtiön katsotaan olevan yhteisvastuussa tytäryhtiönsä kanssa rikkomisesta, välillä, asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa ei velvoiteta komissiota selvittämään, pysyykö sakon osa, jonka maksamisesta emoyhtiö ei ole yhteisvastuussa, yksinomaan tytäryhtiön liikevaihtoon perustuvan 10 prosentin ylärajan alapuolella.

51 Edellä esitetystä seuraa, että tarvitsematta lausua muista argumenteista, joihin valittaja vetoaa ensimmäisen valitusperusteen tueksi ja joita ovat muun muassa perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiin perustuvat argumentit, tämä valitusperuste on katsottava perustelluksi. Valituksenalainen tuomio on näin ollen kumottava siltä osin kuin siinä todetaan, että komissio otti minkäänlaista virhettä tekemättä huomioon Roca-konsernin liikevaihdon 10 prosentin ylärajan soveltamiseksi, kun oli kyse ajanjaksosta, jonka osalta Laufen Austrian katsottiin olevan yksin vastuussa rikkomisesta.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

52 Laufen Austria moittii toisella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä loukkasi etenkin valituksenalaisen tuomion 164–193 ja 259–261 kohdassa rangaistusten yksilökohtaista määräämistä ja yksilöllistä vastuuta, oikeasuhteisuutta, yhdenvertaista kohtelua sekä luottamuksensuojaa koskevia periaatteita ja laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan siltä osin kuin se ei tehnyt päätelmiä, jotka sen olisi pitänyt tehdä sen toteamuksensa perusteella, jonka mukaan Laufen Austrian osallistuminen rikkomiseen, josta sen katsottiin olevan vastuussa, ei ollut yhtä vakavaa kuin muiden kartellin osapuolten osallistuminen, erityisesti muuttamalla rikkomisen vakavuuskerrointa ja lisäsummakerrointa ja alentamalla sakon perusmäärää.

53 Laufen Austria väittää ensimmäiseksi, että valituksenalaisen tuomion 164–193 kohdassa on tehty oikeudellinen virhe siltä osin kuin kyseisissä kohdissa ei oteta sakon suuruuden määrittämiseksi millään tavalla huomioon sitä, että sen osallistuminen rikkomiseen ei ollut yhtä vakavaa kuin niiden muiden yritysten osallistuminen, joille määrättiin seuraamuksia. Valituksenalaisessa tuomiossa ei tehdä tältä osin – rikkomiseen osallistumisten maantieteellistä ulottuvuutta lukuun ottamatta – eroa Laufen Austrian käyttäytymisen vakavuuden ja kartelliin osallistuneiden yritysten ”ydinryhmän” käyttäytymisen vakavuuden välillä niiden käyttäytymisen luonteen mukaan. Syrjintäkiellon periaatteen mukaisesti unionin yleisen tuomioistuimen olisi kuitenkin pitänyt alentaa Laufen Austrialle määrätyn sakon perusmäärää soveltamalla siihen mainittuihin yrityksiin sovellettua pienempää rikkomisen vakavuuskerrointa ja lisäsummakerrointa ja tehdä päätelmät siitä, mitä se totesi valituksenalaisen tuomion 187, 259 ja 260 kohdassa.

54 Laufen Austria huomauttaa toiseksi, että valituksenalaisen tuomion 186 ja 260 kohdassa olevat perustelut ovat ristiriidassa sakkojen määrän porrastamista koskevan oikeuskäytännön kanssa ja niissä asetetaan virheellisesti etusijalle sakon oikeasuhteisuutta koskeva periaate yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kustannuksella.

55 Laufen Austrian mukaan on kolmanneksi niin, että sen todettuun rikkomiseen osallistumisen lievyys olisi pitänyt ottaa huomioon vuoden 2006 suuntaviivojen 29 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuna lieventävänä seikkana. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoi valituksenalaisen tuomion 189–191 kohdassa kyseisestä säännöksestä omaksumansa liian suppean ja virheellisen tulkinnan perusteella, ettei sakon määrää voitu alentaa tällä perusteella.

56 Laufen Austria väittää neljänneksi, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi luottamuksensuojan periaatetta ja laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan toteamalla valituksenalaisen tuomion 183 kohdassa, ettei komissio ollut poikennut vuoden 2006 suuntaviivoissa vahvistetusta sakon määrän laskentatavasta.

57 Komissio kiistää valittajan väitteet. Vaikka se katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi perustellusti valittajan väitteet, jotka perustuivat yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen, se pitää lisäksi lähinnä virheellisenä unionin yleisen tuomioistuimen omaksumaa lähtökohtaa, jonka mukaan valittajaan, joka on osallistunut rikkomiseen vain Itävallan markkinoiden osalta, sovelletun rikkomisen vakavuuskertoimen ja lisäsummakertoimen olisi pitänyt poiketa niille kartellin muille jäsenille vahvistetuista kertoimista, jotka olivat osallistuneet rikkomiseen kuuden jäsenvaltion alueella ja kolmen tuotteiden alaryhmän osalta. Komissio vaatii näin ollen unionin tuomioistuinta korvaamaan kyseiset perustelut omilla perusteluillaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Aluksi on huomautettava, että pelkästään unionin yleisellä tuomioistuimella on toimivalta valvoa sitä, miten komissio on yksittäistapauksessa arvioinut lainvastaisen käyttäytymisen vakavuutta. Unionin tuomioistuimen valvonnan tarkoituksena on muutoksenhaun yhteydessä yhtäältä tutkia, onko unionin yleinen tuomioistuin ottanut oikeudellisesti asianmukaisella tavalla huomioon kaikki tekijät, jotka ovat olennaisia arvioitaessa tietyn käyttäytymisen vakavuutta SEUT 101 artikla ja asetuksen N:o 1/2003 23 artikla huomioiden, ja toisaalta tarkastaa, onko unionin yleinen tuomioistuin vastannut oikeudellisesti riittävällä tavalla kaikkiin sakon poistamista tai sakon määrän alentamista koskevan vaatimuksen tueksi esitettyihin väitteisiin (ks. mm. tuomio 17.12.1998, Baustahlgewebe v. komissio, C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128 kohta; tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244 kohta ja tuomio 5.12.2013, Solvay Solexis v. komissio, C-449/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:802, 74 kohta).

59 Siltä osin kuin Laufen Austria moittii toisella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä ottanut valituksenalaisen tuomion 164–193 kohdassa riidanalaiseen päätökseen kohdistuvaa laillisuusvalvontaansa harjoittaessaan eikä kyseisen tuomion 258–261 kohdassa täyttä harkintavaltaansa sakon vahvistamiseksi käyttäessään huomioon sitä, ettei valittajan osallistuminen todettuun rikkomiseen ollut yhtä vakavaa kuin kartellin ydinryhmän muodostaneiden yritysten osallistuminen, on huomautettava, että sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin on lausunut täyden harkintavaltansa perusteella unionin oikeussääntöjen rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruudesta, unionin tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se ottaa kantaa oikeuskysymyksiin valitusasiassa (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 245 kohta ja tuomio 11.7.2013, Gosselin Group v. komissio, C-429/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:463, 87 kohta).

60 On myös palautettava mieleen, että sakkojen suuruuden määrittämiseksi on otettava huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen kesto ja kaikki tekijät, jotka voivat vaikuttaa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 240 kohta ja tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 98 kohta).

61 Tekijöihin, jotka voivat vaikuttaa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin, kuuluvat kunkin yrityksen käyttäytyminen, kunkin yrityksen osuus kartellin perustamisessa, hyöty, jonka ne ovat voineet saada kartellista, yritysten koko, asianomaisten tavaroiden arvo sekä vaara, joka tällaisista kilpailusääntöjen rikkomisista aiheutuu Euroopan unionin tavoitteiden toteuttamiselle (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 242 kohta ja tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 100 kohta).

62 Kuten valituksenalaisen tuomion 179 kohdasta ilmenee, käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että Laufen Austria osallistui rikkomiseen, joka muodostui tulevien hinnankorotusten yhteensovittamisen toteuttamisesta, ja että yhteensovittamiselin Arbeitskreis Sanitärindustrien kokouksiin osallistumisensa vuoksi se oli tietoinen siitä, että kyseinen rikkominen ulottui konkreettisesti kolmeen tuotteiden alaryhmään ja koko Itävallan alueeseen.

63 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tämän perusteella, että komissio saattoi vuoden 2006 suuntaviivojen 21–23 ja 25 kohdan nojalla todeta perustellusti, että 15 prosentin rikkomisen vakavuuskerroin ja lisäsummakerroin olivat asianmukaisia.

64 Tämän osalta on todettava, että kiistämättä valituksenalaisessa tuomiossa kuvaillun rikkomisen paikkansapitävyyttä Laufen Austria moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä ottanut huomioon sitä, että Laufen Austria ei kuulunut kartellin ydinryhmään, koska se ei muun muassa ollut myötävaikuttanut sen syntyyn ja ylläpitoon.

65 Vaikka kyseinen seikka olisi näytetty toteen, sillä ei kuitenkaan voida osoittaa, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt katsoa, että 15 prosentin rikkomisen vakavuuskerroin ja lisäsummakerroin eivät olleet asianmukaisia tai ne olivat liian suuria, koska tällainen prosenttimäärä oli oikeutettu yksin kyseessä olevan rikkomisen luonteen eli sen perusteella, että sillä toteutettiin hinnankorotusten yhteensovittaminen. Tällainen rikkominen kuuluu näet vuoden 2006 suuntaviivojen 23 ja 25 kohdassa tarkoitettuihin kaikkein vakavimpiin kilpailunrajoituksiin, ja tällainen 15 prosentin suuruinen kerroin vastaa kaikkein pienintä kerrointa niiden seuraamusten asteikossa, joita tällaisista rikkomisista voidaan kyseisten suuntaviivojen mukaan määrätä (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Ziegler v. komissio, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 124 ja 125 kohta sekä tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 125 kohta).

66 Unionin yleinen tuomioistuin saattoi siis katsoa perustellusti valituksenalaisen tuomion 179 ja 258 kohdassa, ettei komissio ollut loukannut suhteellisuusperiaatetta vahvistaessaan 15 prosentin rikkomisen vakavuuskertoimen ja lisäsummakertoimen siitä huolimatta, että valittajan osallistuminen kyseessä olevaan rikkomiseen ulottui maantieteellisesti vain Itävallan alueeseen.

67 Siltä osin kuin Laufen Austria moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että vaikka tämä totesi, ettei Laufen Austrian osallistuminen rikkomiseen ollut yhtä vakavaa kuin kyseessä olevan kartellin muiden osallistujien osallistuminen, se vahvisti valittajalle edellä mainitut kertoimet ja loukkasi näin ollen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, on todettava, että – kuten komissio lähinnä väittää – valituksenalaisen tuomion 186 ja 187 kohdassa sekä 259 ja 260 kohdassa olevissa perusteluissa, joiden mukaan yhtäältä rikkomisen, joka kattaa kuuden jäsenvaltion alueen ja kolme tuotteiden alaryhmää, on katsottava olevan vakavampi kuin nyt kyseessä olevan kaltainen rikkominen, johon on syyllistytty yhden ainoan jäsenvaltion alueella, ja joiden mukaan toisaalta ensiksi mainittuun rikkomiseen osallistuneille yrityksille olisi pitänyt pelkästään tästä syystä määrätä sakko, jonka suuruus lasketaan valittajaan sovellettuja korkeampien rikkomisen vakavuuskertoimen ja lisäsummakertoimen perusteella, on tehty oikeudellinen virhe.

68 Vuoden 2006 suuntaviivojen 22 ja 25 kohdasta näet ilmenee rikkomisen vakavuuskertoimen ja lisäsummakertoimen määrittämisen osalta, että huomioon on otettava tiettyjä tekijöitä ja erityisesti kyseisten suuntaviivojen 22 kohdassa mainitut tekijät. Vaikka rikkomisen vakavuuden arvioimiseksi ja tämän jälkeen määrättävän sakon suuruuden vahvistamiseksi on mahdollista ottaa huomioon muun muassa rikkomisen maantieteellinen ulottuvuus, pelkästään se, että rikkominen kattaa suuremman maantieteellisen alueen kuin jokin toinen rikkominen, ei voi välttämättä merkitä sitä, että ensin mainittua rikkomista on kokonaisuudessaan tarkasteltuna ja etenkin sen luonteen perusteella pidettävä vakavampana kuin jälkimmäistä rikkomista ja sen on siis katsottava oikeuttavan sen, että rikkomisen vakavuuskerroin ja lisäsummakerroin vahvistetaan suuremmiksi kuin kertoimet, jotka on otettu huomioon jälkimmäisestä rikkomisesta seuraamukseksi määrättävän sakon laskemiseksi (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España v. komissio, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 178 kohta).

69 On muistutettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseinen periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (ks. mm. tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 kohta).

70 Unionin yleisen tuomioistuimen on noudatettava kyseistä periaatetta paitsi silloin, kun se tutkii sakkojen määräämisestä tehdyn komission päätöksen laillisuuden, myös silloin, kun se käyttää täyttä harkintavaltaansa. Täyden harkintavallan käyttäminen ei nimittäin saa johtaa siihen, että yrityksiä, jotka ovat osallistuneet SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastaiseen sopimukseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, kohdellaan eri tavalla määrättävien sakkojen suuruuden määrittämisen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, komissio v. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77 kohta).

71 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, samaan kartelliin osallistuneiden yritysten välisiä eroja etenkin niiden osallistumisen maantieteellisen laajuuden osalta ei tarvitse rikkomisen vakavuutta arvioitaessa ottaa saman periaatteen nojalla välttämättä huomioon rikkomisen vakavuuskerrointa ja lisäsummakerrointa vahvistettaessa, vaan näin voidaan tehdä sakon laskemisen jossakin toisessa vaiheessa, kuten esimerkiksi mukautettaessa perusmäärää lieventävien ja raskauttavien seikkojen mukaan vuoden 2006 suuntaviivojen 28 ja 29 kohdan nojalla (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Gosselin Group v. komissio, C-429/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:463, 96–100 kohta ja tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 104 ja 105 kohta).

72 Kuten komissio on huomauttanut, tällaiset erot voivat ilmetä myös sakon perusmäärän laskemiseksi huomioon otettavan myynnin arvon kautta siltä osin kuin kyseinen arvo kuvastaa kunkin kartelliin osallistuneen yrityksen osalta sen kyseessä olevaan rikkomiseen osallistumisen merkitystä vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdan, jonka nojalla on mahdollista ottaa sakkojen laskennan lähtökohdaksi määrä, joka kuvastaa rikkomisen taloudellista merkitystä ja yrityksen osuutta siinä, mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 76 kohta).

73 Koska on selvää, että valittajalle määrätyn sakon perusmäärä perustuu sen myynnin arvoon Itävallan alueella, unionin yleinen tuomioistuin saattoi näin ollen vahvistaa valituksenalaisen tuomion 186 ja 187 sekä 259 ja 260 kohdassa rikkomisen vakavuuskertoimen ja lisäsummakertoimen suuruudeksi 15 prosenttia kyseisestä arvosta yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukkaamatta.

74 Vaikka edellä esitetystä ilmenee, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 186 ja 187 sekä 259 ja 260 kohdassa esittämiin perusteluihin sisältyy oikeudellisia virheitä, on huomautettava, että vaikka unionin yleisen tuomioistuimen tuomion perustelut olisivat unionin oikeuden vastaisia, mutta tuomiolauselma on perusteltu muiden oikeudellisten perustelujen vuoksi, tällainen oikeudenvastaisuus ei voi johtaa kyseisen tuomion kumoamiseen, vaan perustelut on korvattava (ks. vastaavasti tuomio 9.6.1992, Lestelle v. komissio, C-30/91 P, EU:C:1992:252, 28 kohta ja tuomio 9.9.2008, FIAMM ym. v. neuvosto ja komissio, C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

75 Näin on nyt käsiteltävässä tapauksessa, kuten niistä tämän tuomion 68–73 kohdassa esitetyistä perusteluista ilmenee, joilla unionin yleisen tuomioistuimen esittämät perustelut on korvattava.

76 Toinen valitusperuste on siis hylättävä siltä osin kuin sillä moititaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä teki oikeudellisia virheitä ja muun muassa loukkasi suhteellisuusperiaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sillä perusteella, että koska unionin yleinen tuomioistuin ei soveltanut valittajaan pienempää rikkomisen vakavuuskerrointa ja lisäsummakerrointa kuin yrityksiin, joiden osallistuminen rikkomiseen oli kaikkein vakavinta, valituksenalaisessa tuomiossa ei otettu huomioon sitä, että valittajan rikkomiseen osallistuminen ei ollut yhtä vakavaa.

77 Väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan ja loukkasi luottamuksensuojan periaatetta toteamalla valituksenalaisen tuomion 183 kohdassa, ettei komissio ollut poikennut vuoden 2006 suuntaviivoissa vahvistetusta sakon määrän laskentatavasta, on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin kuvaili valituksenalaisen tuomion 169 ja 170 kohdassa yleisin sanamuodoin kyseistä tapaa ja kyseisen tuomion 172–174 kohdassa sitä, miten komissio sitä käsiteltävässä asiassa sovelsi.

78 Tällainen väite ei siis voi menestyä.

79 Lopuksi on todettava väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut vuoden 2006 suuntaviivojen 29 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuna lieventävänä seikkana huomioon valittajan kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistumisen vähäisempää vakavuutta muihin osallistujiin nähden, että on kiistatonta, että Laufen Austria tyytyi vetoamaan siihen, että se oli osallistunut todettuun rikkomiseen rajoitetusti.

80 Jotta valittajan sakon määrää olisi voitu alentaa tällaisten lieventävien seikkojen nojalla, sen olisi kuitenkin pitänyt osoittaa vuoden 2006 suuntaviivojen 29 kohdan nojalla, että se oli tosiasiassa jättänyt soveltamatta asianomaisia kilpailusääntöjä rikkovia sopimuksia kilpailemalla markkinoilla, mitä valittaja ei kuitenkaan ole näyttänyt toteen, kuten unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 191 kohdassa totesi.

81 Tällaista selvitysaineistoa koskevaa arviointia ei missään tapauksessa voida, jollei sitä ole vääristetty – mihin käsiteltävässä tapauksessa ei ole vedottu –, kyseenalaistaa muutoksenhaun yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 13.1.2011, Media-Saturn-Holding v. SMHV, C-92/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:15, 27 kohta; tuomio 10.7.2014, Kreikka v. komissio, C-391/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:2061, 28 ja 29 kohta sekä tuomio 20.1.2016, Toshiba Corporation v. komissio, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40 kohta).

82 Väite, joka koskee sitä, miten unionin yleinen tuomioistuin tarkasteli vuoden 2006 suuntaviivojen 29 artiklan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettuja lieventäviä seikkoja, on näin ollen hylättävä.

83 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä.

Asian palauttaminen unionin yleiseen tuomioistuimeen

84 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen, se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

85 Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella ei ole käytettävissään Laufen Austrian liikevaihtoa riidanalaista päätöstä edeltävältä vuodelta, joten asia ei ole ratkaisukelpoinen. Asia on siis palautettava unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Oikeudenkäyntikulut

86 Koska asia on palautettava unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, tähän muutoksenhakumenettelyyn liittyvistä oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 16.9.2013 antama tuomio Laufen Austria vastaan komissio (T-411/10, EU:T:2013:443) kumotaan.

2) Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä ratkaisee Laufen Austria AG:n vaatimuksen, joka koskee määrätyn sakon määrän alentamista.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset